

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe'ye Uyarlama Çalışması

Banu ÖZEVİN TOKİANAN

ÖZ

Bu çalışmada Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'nin dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılarak envanterin Türk kültürüne adaptasyonu çalışmasının paylaşılması amaçlanmıştır. Araştırma çeşitli üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda lisans eğitimlerine devam eden 696 öğrenci ile yürütülmüştür. 6'li Likert tipindeki envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda envanterin Türkçe'ye uyarlanmış şeklinin beş faktörde dağılan 25 maddeden oluştuğu saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .895 olarak bulunmuştur. Maddelerin madde toplam korelasyonları .336 ile .651 arasında değişmektedir.

Anahtar kelimeler: müzik performans kaygısı, performans kaygısı, müzik eğitimi.

The Adaptation Study of Kenny Music Performance Anxiety Inventory into Turkish

ABSTRACT

In this study, Kenny Music Performance Anxiety Inventory was analyzed in terms of linguistic equivalence, validity and reliability in order to adapt the Music Performance Anxiety Performance into Turkish culture. The study was conducted with 696 students who attend to Music Education Department in different universities. After the validity and reliability studies of the six-point Likert-style inventory, it is found that the adapted version of inventory has 25 items, which is distributed in five factors. Inventory's Cronbach Alpha is .895 and the item-total correlations are between .336 and .651.

Keywords: music performance anxiety, performance anxiety, music education.

GİRİŞ

Kaygı, ısrarlı, hedefsiz, patolojik bir korku tepkisidir (Harriman, 1970). Barlow (2002)'a göre kaygı temel, doğuştan gelen ancak öğrenme ve deneyim ile değişikliğe uğrayan duyguların karışımıdır. Barlow (2000) kaygının çeşitli bileşenlerle etkileşimde olduğu bir model taslağı çizer. Bu modelin merkezindeki duygu, büyük ölçüde gelecekteki olası tehdit, tehlike ve diğer olumsuz gelişebilecek olaylara odaklanan, kontrol edilemeyen bir duygudur. Korku duygusunda ise tehlike şu anda ve çok yakındadır. Bu yüzden kaygı, belli durumlarda istenen sonuçları tahmin etme, kontrol etme veya elde etme sırasında hissedilen yetersizlik sebebiyle oluşan bir acizlik durumu olarak nitelendirilebilir. Kaygı tehlikeyle baş edebilmek için uyum sağlayıcı temel bir insan duygusu olarak görülür. Bu duygu çok hafif tedirginlik duygusundan panik derecesine kadar farklı şiddetlerde ortaya çıkabilir (Deniz, Yorgancı & Özyeşil, 2009). Bir çok insan için ortalama kaygı hayatın normal bir parçasıdır (Bernstein

vd., 1994: 537). Ancak kaygı yoğun, uzun süreli veya hayatın diğer kısımlarını aksatacak biçimde olursa psikolojik bir rahatsızlık haline geldiği söylenebilir.

Performans kaygısı konuşmacı, oyuncu, müzisyen, dansçı, sporcu gibi performans sergileyen bireyleri etkileyen, aşırı zihinsel ve fiziksel rahatsızlık tarafından tetiklenen genel bir deneyimdir. Bu problem profesyonellerden öğrencilere kadar farklı düzeydeki bireylerde görülebilir (Kee, 1993). Kaygı, performans öncesinde ve performans sırasında görülebilir, devam edebilir. Kaygının sebepleri aile ortamı, kültür gibi sosyal koşullar, davranışsal, psikodinamik, bilişsel ve biyolojik kişisel özellikler, teknik, artistik olgunluk gibi profesyonel özellikler, mükemmeliyetçilik, katastrofik hale getiren durumlar, topluluk içinde kendine odaklanma vb. olabilir (Gorges et al., 2007; Lang, 2000). LeBlanc'a göre yaş, sağlık, önceki performans deneyimleri, ezberleme, performans zamanı, hazırlık, kullanılan enstrüman, kayıt araçları, sahne şartları, izleyiciler arasındaki kişiler, izleyicinin boyutu, medya ilgisi, akran grupları ve performans sergileyen kişinin görünümü, yapılan işin zorluğu, bireysel açıklık seviyesi ve izleyici desteği gibi konulardaki algı (Miller, 2004: 19) da performans kaygısına sebep olabilir.

Performans kaygısının belirtileri fizyolojik, bilişsel ve davranışsal olabilir:

Fizyolojik belirtiler: Nabız artışı; nefes alıp verişin hızlanması; nefes darlığı; terleme; bulantı; baş dönmesi; ağız kuruluğu; terli avuçlar; yüz, boğaz, eller ve parmaklardaki aşırı gerginlik; “midedeki kelebekler”; titreme; soğuk eller; tuvalet ihtiyacı vb.

Bilişsel belirtiler: Özgüven kaybı; performans hakkındaki düşünceler ve endişeler nedeniyle konsantrasyon kaybı; hafıza hataları; hata yapma korkusu; yetersizlik hissi; kasların gerildiğini hissetme; bilinç kaybı; hatanın sonuçları ile ilgili endişeler; statü kaybı öngörüsü; “katastrofik durum” hakkında negatif bilinç; “korku korkusu”; performanstan kopma hissi; performans gerçekleştirilen ve kendini izleyen şekilde benlik bölünmesi.

Davranışsal belirtiler: Titreme; güçsüzlük; ses titremesi; kalkık omuzlar; nemlenmiş dudaklar; ruhsuz yüz ifadesi; performans hataları; daha ileri durumlarda performansın bozulması, hatta durması. Performans kaygısı otomatikleşmiş davranışları bozma eğilimindedir. Genelde kişi performansı hakkında düşünmeye başlarsa otomatik davranışlar bozulur veya engellenir. Otomatikleşmiş davranışlar genelde performans sergileyen kişi performansı hakkında düşünmeye başlarsa performans karışır veya engellenir.

Bu üç sistemin tepkimesi ilişkili olmayabilir, genelde psikolojik belirtiler daha yaygındır (Brotons, 1993; Gabrielson, 1999; Lang, 2000; Yoshie et al., 2008).

Müzik performans kaygısı psikolog Paul Salmon tarafından dinleyici karşısında performansın bozulması ve/veya performansın bozulacağına dair süreklilik gösteren ve stres yaratan, kişinin yetenek, eğitim ve hazırlık süresi göz önünde bulundurularak açıklanamayacak ölçüde bir endişe duyulması hali olarak tanımlanmaktadır (Valentine, 2003). Müzik performans kaygısı bir topluluk önünde performans sergileyen her seviyeden birey için söz konusu olabilmektedir. 1960'lı yıllarda kurulan efsanevi The Beatles grubunun bateristi Ringo Starr 2012 yılında katıldığı bir televizyon programında her performans

öncesi hala kaygı yaşadığını belirtmiştir. Müzik öğrenimi gören öğrencilerin her sınav ve konser öncesi dile getirdikleri kaygı da dikkate değerdir. Tamborrino (2001) üniversite müzik bölümü öğrencileri ile yaptığı araştırmasında öğrencilerin %97.1'inin performans öncesinde, %86,5'inin performans sırasında müzikal performans kaygısı yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Kenny ve Osborne (2006) genel olarak performans kaygısını ve müzik performans kaygısını anlamak için Barlow'un kaygı modeline bakmanın faydalı olacağına belirtir. Bu modelde kaygının gelişmesine sebep olarak gösterilebilecek bütünleşmiş bir üçlü savunmasızlık düzeneği bulunmaktadır. Bunlar:

- Genelleştirilmiş biyolojik savunmasızlık: genetik miras;
- Genelleştirilmiş psikolojik savunmasızlık: azaltılmış kontrol duygusu;
- Özel psikolojik savunmasızlık: neyin tehlikeli olduğunu öğrenme (Barlow, 2000).

Sürekli kaygısı yüksek olan (genelleştirilmiş biyolojik savunmasızlık ifadesi), mükemmellik beklentisi yüksek ancak mükemmeliği başarma konusunda desteği düşük olan bir ev ortamından gelen (genelleştirilmiş psikolojik savunmasızlık), performansının eskiden beri ve sürekli rekabetçi bir ortamda değerlendirilmesine maruz kalan ve bu ortamda kendi bireysel değerlendirmesini de yapan (özel psikolojik savunmasızlık) bireylerde müzik performans kaygısının özellikleri olan fizyolojik, davranışsal ve bilişsel tepkilerin tetiklenmesi mümkün olabilir (Kenny & Osborne, 2006).

Diğer kaygı türlerine benzer olarak müzik performans kaygısının da sebepleri fizyolojik, bilişsel, psikolojik bireysel özellikler; önceki performans deneyimleri; izleyenler arasındaki kişiler (aile, arkadaş, öğretmen vb.); mükemmeliyetçilik; hata yapma korkusu; beğenilme kaygısı vb. olabilir. Müzik performans kaygısı son yıllarda müzik eğitimcileri, psikologlar ve hatta doktorlar tarafından üzerinde durulan bir konu olmuştur. Yapılan araştırmalarda müzik performans kaygısının sebepleri (Tamborrino, 2001); performans koşullarının müzik performans kaygısına etkisi (Brotons, 1993); müzik performans kaygısının çeşitli psikolojik ve fizyolojik özelliklerle ilişkisi (Gorges vd., 2007; Kageyama, 2007; Kenny vd., 2004; Thurber, 2006; Yoshie vd., 2008); kaygının solo ve grup performansına göre farklılıkları (Kane, 2008); müzik performans kaygısıyla başa çıkma ve tedavi yöntemleri (Çimen, 2001; Feener, 2005; Kenny, 2006; Lang, 2000; Miller, 2004; Neftel, 1982) ele alınmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi müzik performans kaygısı her düzeyde müzik ile ilgilenen ve performans sergileyen bireyleri etkilemektedir. Özellikle müzik eğitimcilerinin öğrencilerini bir performansla hazırlarken onların kaygı düzeylerini ve altta yatan sebepleri saptamaları, performans kalitesinin yükselmesini ve gelecekteki performanslara yönelik daha sağlıklı çalışmalar yapılmasını sağlayabilir. Performans kaygısının fizyolojik, bilişsel ve psikolojik nedenlerini ve bu nedenleri yaratan sebepleri irdelemek öğrenci ve eğitimcilerin

altta yatan sorunları betimlemesini, bu sayede sorunları gidermek üzere çalışmalar yapılabilmesini sağlayabilir. Bu bağlamda kaygı düzeyini belirleyecek ve kaygının altında yapan sebepleri ortaya koyabilecek bir ölçme aracına gereksinim vardır. Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri müzik performans kaygısını tüm yönleriyle ele alan kapsamlı bir ölçme aracıdır. Ulaşılabildiği kadarıyla Türkçe’de bu kapsamda bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu gerekçeden yola çıkarak bu araştırmanın amacı Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri’ni Türkçe’ye uyarlama ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını sunma olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma grubu: Araştırma verileri Türkiye’de çeşitli üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında okuyan (18-23 yaş) 715 öğrenciye ulaşılarak toplanmıştır. Eksik ve hatalı cevaplamalar nedeniyle 19 ölçek araştırma dışında bırakılmıştır. Bu işlemin ardından kalan 696 ölçeği cevaplayan öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı şu şekilde oluşmuştur: İstanbul Marmara Üniversitesi 83, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 32, Niğde Üniversitesi 80, Ankara Gazi Üniversitesi 88, Abanat İzzet Baysal Üniversitesi 87, Balıkesir Üniversitesi 82, Konya Selçuk Üniversitesi 135, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi 102 kişi.

Ölçme Aracı: 2004 yılında Kenny tarafından geliştirilen Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri (K-MPKE) performans öncesi deneyimleri ve altta yatan psikolojik savunmasızlıkları ölçmek, performans kaygısından zarar gören sanatçılara yardım etmek üzere durumun daha kapsamlı biçimde kavramsallaştırmasını yapmak ve çok daha uygun, kapsamlı tedavilere odaklanmak için bir adım atabilmek amacıyla geliştirilmiştir (Kenny, 2009). Envanterde Barlow’un teorik bileşenlerinden her birine tekabül eden, içlerinde kaygı ifadelerini çağrıştıran (kontROLSÜZLÜK, ÖNGÖRÜLEMEZLİK, OLUMSUZ DUYGU, DURUMSAL BELİRTİLER GİBİ); dikkat kayması (görev ve özdeğerlendirme odağı, olumsuz değerlendirme korkusu gibi), fizyolojik uyarım ve bellek önyargısına dair ifadeler bulunan maddeler yer almaktadır (Kenny & Osborne, 2006). 6’lı Likert tipindeki ölçekte, ifadelere katılma oranı “kesinlikle katılmıyorum” ile “kesinlikle katılıyorum” arasında değişen rakamları işaretleyerek belirlenmektedir. Ulusal opera topluluğu üyeleri ile yapılan çalışmada K-MPKE’nin güvenilirlik katsayısı. 94 olarak bulunmuştur. Envanterin, Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri (State Trait Anxiety Inventory)nin ‘sürekli kaygı alt ölçeği’ ile ve Cox-Kenardy Müzik Performans Kaygısı (Cox and Kenardy Music Performance Anxiety) envanterinin ‘solo performans alt ölçeği’ ile anlamlı pozitif ilişkisi bulunmuştur. K-MPKE 2009 yılında revize edilmiş, Yeni Zelanda, Auckland Üniversitesi’nde öğrenim gören 151 müzik ve dans öğrencisi ile yapılan çalışma sonucunda revize edilmiş formda yer alan 40 maddenin 12 alt faktöre dağıldığı bulunmuş ve bu alt faktörler üç başlık altında kategorilendirilmiştir. Bu kategoriler:

- (i) erken ilişki durumu [kaygının nesilden nesile aktarımı; ailevi empati]
- (ii) psikolojik savunmasızlık [depresyon/umutsuzluk; kontrol edebilirlik; güven; sürekli performans kaygısı]
- (iii) bağlantılı performans durumları [bağlantılı somatik endişe; korku/dehşet (negatif algı); performans öncesi ve sonrası düşüncüler; kişisel denetim/başkalarınca denetim; fırsat bedeli; hafıza güvenirliliği].

İşlem: K-MPKE'nin Türkçe'ye uyarlanması sürecinde ilk olarak biri profesyonel çevirmen, biri İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim görevlisi, biri müzik ve İngilizce konusunda uzman olmak üzere üç kişi ölçekte bulunan maddeleri Türkçe'ye çevirmişlerdir. Çevrilen maddeler müzik alanında uzman kişilerce incelenmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenleme sırasında Türkçe'ye çevrimi ile anlam kaybına uğrayan ve ölçekten çıkarılması uzmanlarca uygun görülen bir madde envanterden çıkarılmıştır. Çevrimi tamamlanan form tekrar İngilizce'ye çevrilmiş ve orjinal envanterdeki maddelerle eşdeğerliğine bakılmış. Bu çalışma sonunda envantere son şekli verilmiştir.

K-MPKE Türkiye'de çeşitli üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında okuyan 715 öğrenciye uygulanmıştır. Envanterin uygulanmasından elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığının belirlenmesi için Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluğu testi ve envanterin faktör yapısını belirlemek üzere faktör analizi yapılmış, envanterin geçerliğini test etmek üzere Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır.

BULGULAR

Yapılan istatistiki işlemler sırasında madde toplam korelasyon katsayıları 0,30'un altında yer alan 14 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bulgular bölümünde ölçekte kalan 25 madde üzerinden yapılan istatistiki çalışmalara yer verilmiş, ölçekten atılan maddeler ile bilgi ve yorumlar ise Sonuç ve Tartışma bölümünde tartışmaya açılmıştır.

Tablo 1'de envanterin uygulanmasından elde edilen verilerin, faktör analizi için uygunluğunun belirlenebilmesi için yapılan Kaiser-Meyer-Olin (KMO) örneklem uygunluğu testi ve Barlett Küresellik Testinin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1. *KMO ve Barlett Testleri Sonuçları*

Kaiser-Meyer-Olin (KMO)	Örneklem Değeri	Uygunluk	0,930
Barlett Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare Değeri		4671,441
	Serbestlik derecesi (df)		300
	Anlamlılık seviyesi (sig.)		.000

KMO'nun 0,60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2005: 126). Tablo 1 incelendiğinde KMO testinin 0,93 ve Barlett testinin .000 ($p < .001$) çıkması verilerin faktör analizine uygunluğunu göstermektedir. Veri kümesini faktör analizi ile analiz edebilecek şekilde getirmek için uygulanan Temel Bileşenler Analizi sonucunda öz değerleri (eigen values) 1 ve üzerinde olan 5 faktör oluşmuştur. Elde edilen sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Açıklanan Toplam Varyans Dağılımları

Bileşen	Başlangıç Öz Değeri			Kareli Yük Toplamlarının İlk Hali		
	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)
1	30,545	29,504	29,504	30,545	29,504	29,504
2	8,891	8,588	38,092	8,891	8,588	38,092
3	7,137	6,894	44,986	7,137	6,894	44,986
4	6,931	6,695	51,681	6,931	6,695	51,681
5	4,329	4,181	55,862	4,329	4,181	55,862
6	3,905	3,772	59,635			
.	.	.	.			
.	.	.	.			
.	.	.	.			
25	1,211	1,170	100,000			

Analizde önemli faktör sayısı, öz değer ölçütüne göre beş olarak tanımlanmıştır. Bu beş faktörün envantere ilişkin açıkladıkları varyans % 55,862'dir. Faktör analizine daha iyi yorum getirebilmek için Varimax dik döndürme yapılmış, elde edilen faktörler ve faktörlerin içerdikleri maddeler Tablo 3'de verilmiştir. İşlemler sırasında 3 faktörün tek madde içerdiği görülmüştür. Envanteri 2 veya 3 faktöre indirmek üzere yapılan işlem sonucunda maddelerin eksi değerler aldığı görülmüş, orijinal envantere de bu maddeler ilgili faktörlerde tek madde olduğu için başka işlem yapılmamasına karar verilmiştir. Bu çalışmada envantere orijinal formundan farklı faktörler belirlenmiş ancak faktörlere isim verilirken envantere orijinalindeki isimlendirmelere ve Barlow'un teorisine sadık kalınmıştır.

Tablo 3. K-MPKE'nin Faktör Yapısı

Faktör	1	2	3	4	5
1. Negatif Performans Algısı					
Bir konser öncesinde performansımın iyi olup olmayacağımla asla bilemem.	.319				
Performans öncesinde ve performans sırasında ağzım kurur.	.673				
Performans öncesinde veya performans sırasında midem bulanır veya başım döner.	.628				

Sık sık dinleyicilerden olumsuz bir tepki görme endişesi duyarım.	.406
Müzik eğitimine ilk başladığım zamanlardan beri sahneye çıkma konusunda endişe duyduğumu hatırlıyorum.	.537
Tek bir kötü performansın kariyerimi mahvedebileceğini düşünerek endişelenirim.	.414
Performans öncesinde veya performans sırasında kalp atışlarım hızlanır ve kalbim göğsümde gümbür gümbür çarpar.	.556
Endişe nedeniyle yapılmaya değer performans fırsatlarından vazgeçerim.	.482
Performansım hakkındaki endişem ve gerginliğim, odaklanmamı ve konsantrasyonumu etkiler.	.614
Sıklıkla, bir konsere hazırlanırken bir felaket beklentisi ve dehşet içinde olurum.	.474
Performans öncesi o kadar endişelenirim ki uykum kaçır.	.686
Performans öncesinde veya performans sırasında sarsılma, titreme ya da ürperme yaşarım.	.728
Başkaları tarafından incelenmek beni endişelendirir.	.458
Performansımın nasıl olacağına dair kendi yargım konusunda endişe duyarım.	.560
2. Psikolojik Savunmasızlık	
Sık sık bir şeyler yapacak gücü bulmakta zorlanırım.	.541
Sıkça, hayatın bana verebileceği fazla birşey olmadığını düşünürüm.	.715
Bir performansa hazırlanırken çok çalışsam bile hata yapmam olasıdır.	.399
Sık sık değerli bir insan olmadığımı düşünürüm.	.667
Performans sırasında kendimi performansımı tamamlayıp tamamlayamayacağımdan emin olmayan bir halde bulurum.	.484
Alacağım değerlendirme sonuçlarını düşünmek performansımı etkiler.	.358
Bazen belli bir sebebi olmaksızın kendimi endişeli hissederim.	.387
Sıklıkla hayattan bekleyebileceğim hiçbir şey olmadığını düşünürüm.	.742
3. Somatik Kaygı	

Performans öncesinde veya performans sırasında panik sayılabilecek duygular yaşadım.	.968
4. Kişisel Denetim	
Performans sonrasında iyi çalabildim mi diye endişelenirim.	.965
5. Fizyolojik Savunmasızlık	
Performans öncesinde ya da performans sırasında kaslarımdaki gerginlik artar.	.906

Envanterin güvenilirliğini test etmek üzere yapılan işlem sonrasında envanterin Cronbach Alfa içtutarlık katsayısı .895 olarak bulunmuştur. Maddelerin madde toplam korelasyonları .336 ile .651 arasında değişmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın amacı Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'nin Türkçe'ye uyarlama ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını sunmaktır. 696 öğrenciden elde edilen verinin analizi sonucunda 25 maddelik envanterin 5 faktörlü yapısı olduğu ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının .895 olduğu ortaya çıkmıştır. Envanterin faktörleri; negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık, somatik kaygı, kişisel denetim ve fizyolojik savunmasızlık olarak adlandırılmıştır. Yapılan analizler sonrasında Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin Türkçe uyarlamasının geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Belirtildiği gibi K-MPKE'nin orijinal formu 12 alt faktöre dağılan 40 maddeden oluşmaktadır. Bu 12 faktör üç başlık altında kategorilendirilmiştir. Kategorilerden ilkinin oluşturduğu "erken ilişki durumu" kategorisi, envanteri Türk kültürüne uyarlama çalışması sırasında tamamen çıkarılmıştır. Bu kategoride yer alan "kaygının nesilden nesile aktarımı" ve "ailevi empati" faktörlerini oluşturan maddelerin tamamı geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında belirlenen sınırın altında kalmıştır. Bu faktörlerdeki maddeler arasında "Ailem beni her zaman dinlemiştir.", "Annem ya da babam veya her ikisi de aşırı endişelidir." ifadelerine benzer 6 madde yer almakta idi. Bu durum, çalışma grubunu oluşturan Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin ailevi etkenlerin performans kaygısına etkisi olduğuna inanmadıklarından kaynaklanmış olabilir veya Türkiye'de sanatsal faaliyetlere ilişkin olarak ailelerin bakış açısı bu durumu belirliyor olabilir. Bilinç düzeyinin düşük olması nedeniyle Barlow'un 'genelleştirilmiş psikolojik savunmasızlık' başlığı altında açıkladığı mükemmeliyet beklentisi ve buna karşın desteklemenin az olması durumlarının ülkemizde görülmemesine neden olmuş olabilir. Mükemmeliyetçilik anlayışı kültürel yapıya göre farklılaşabilir. Türkiye'de genel olarak ailelerin sanatsal birikimlerinin çok fazla olmaması, çocuklarının her yaptığını mükemmel olarak değerlendirmelerine ve hangi seviyede olursa olsun çocuklarını desteklemelerine neden oluyor olabilir. Bu durum da bu faktörlere giren ifadelerle katılma oranını

artırılmış ve bu maddelerin ayırt edicilik gücünün düşük çıkmasına neden olmuş olabilir.

K-MPKE'nin orijinal formunun psikolojik savunmasızlık kategorisindeki "güven" faktöründe yer alan "Başkalarına güvenmekte zorlanırım." ifadesi uyarılama çalışmasında atılmıştır. K-MPKE'nin orijinal formunda başka bir faktörde yer alsa da bu ifadenin kontrol maddesi olarak kabul edilebilecek olan "İnsanlara kolayca güvenebilirim." maddesi de geçerlik güvenilirlik çalışmaları sırasında düşük puanlar nedeniyle atılmıştır. Bu iki ifadenin benzer değerleri alması bu ifadelerin atılmasını desteklemektedir. Bu sonuç, Türkiye'de güven ve kaygı arasında bir ilişki kurulamadığı yönünde yorumlanabilir. Bu konuda daha ileri çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada rastlanan ilginç bir durum da araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakınının diğer ifadelere katılma düzeyleri ne olursa olsun, "Benim için büyük bir endişe kaynağı olduğu halde sahneye çıkma konusundaki kararlılığım sürüyor." ifadesine katıldıklarını belirtmeleridir. Bu nedenle ayırt edicilik gücü indeksi düşük çıkan bu ifade de envanterden çıkarılmıştır. Öğrencilerin olumsuz bir duygu olan kaygıyı bastırarak derecede olumlu bir duygu (sahneye olmanın hazzı gibi) nedeniyle mi kaygıyı önemsemeyip sahneye çıktıkları, yoksa bir dış etken (takdir edilme, beğenilme, not kaygısı, mecburiyet gibi) nedeniyle mi sahneye çıkma konusundaki kararlılıklarının sürdürdükleri soruları araştırmaya değer konular olarak göze çarpmaktadır.

Envanterden atılan maddelerin dışında orijinale göre farklı faktörlere yerleşen maddeler de bulunmaktadır. Tüm bu değişiklikler iki ülkenin sosyal, ekonomik, kültürel, coğrafi farklılıklarından kaynaklanıyor olabilir. Bu görüş yeni araştırmalara kaynak oluşturabilir.

Yukarıda da değinildiği gibi performans kaygısı profesyonellerden öğrencilere kadar her seviyedeki bireyi etkileyen bir durumdur. Tamborrino (2001)'nin yaptığı araştırmaya katılan katılan öğrencilerin %100'ü müzik performans kaygısı yaşadıklarını ve %76,5'i yaşadıkları kaygının performans kabiliyetlerini olumsuz yönde etkilediğini bildirmiştir. Brotons (1993: 43)'a göre müzikal performans bir enstrüman üzerinde teknik olarak yetkin olmaktan çok daha fazlasını gerektirir. Enstrüman çalan kişi enstrümanın kendisi kadar önemlidir, bu yüzden öğretirken ve bir performans hazırlarken performans sergileyen kişinin ihtiyacı olan kişisel özellikler ciddi olarak düşünülmelidir.

Türk kültürüne uyarılması yapılan bu envanterin müzik eğitimcilerinin öğrencilerini bir performans hazırlarken onların kaygı düzeylerini ve alta yatan sebepleri saptamalarına ve dolayısıyla performans kalitesinin yükselmesini ve gelecekteki performanslara yönelik daha sağlıklı çalışmalar yapılmasını sağlayacağı umulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Barlow, D. H. (2002). *Anxiety and Its Disorders*. http://www.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=Lx9hf-3ZJCQC&oi=fnd&pg=PA1&dq=barlow+anxiety&ots=WfufGohJ3h&sig=RB8RudnpEU1dgcP43tSUEtF_Ws&redir_esc=y#v=onepage&q=barlow%20anxiety&f=false. (son ulaşım tarihi: 16/02/2012).
- Barlow, D. H. (2000). Unraveling the mysteries of anxiety and its disorders from the perspective of emotion theory. *American Psychologist*, 55(11), 1247-1263.
- Bernstein, D. A., Clarke-Stewart, A., Roy, E. J., Srull, T. K. & Wickens, C. D. (1994). *Psychology*. Üçüncü Basım. USA: Houghton Mifflin Company.
- Brotans, M. (1993). Effects of performing conditions on music performance anxiety and performance quality. Yayınlanmamış doktora tezi. ABD: University of Oregon School of Music.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. 5. Baskı. İstanbul: PegemA Yayıncılık.
- Çimen, G. (2001). Konser Kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 21, Sayı 2, 125-133, Ankara.
- Deniz, M. E., Yorgancı, Z. & Özyeşil, Z. (2009). Öğrenim güçlüğü görülen çocukların sürekli kaygı ve depresyon düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma, *İlköğretim Online*, 8(3), 694-708.
- Feener, R. S. (2004). EMDR: Eye movement desensitization and reprocessing a new method in the treatment of performance anxiety for singers. Yayınlanmamış doktora tezi. ABD: The Florida State University, School of Music.
- Gabrielson, A. (1999). *The Psychology of Music*. 2. Edition. Ed: Diana Deutsch. ABD: Academic Press.501-583.
- Gorges, S., Alpers, G. W. & Pauli, P. (2007). Musical performance anxiety as a form of social anxiety? International Symposium on Performance Science.
- Harriman, P. L. (1970). *An outline of modern psychology*. New Jersey: Littlefield, Adams & Co.
- Kageyama, N. J. (2007). Attentional focus as a mediator in the anxiety-performance relationship: The enhancement of music performance quality under stress. Yayınlanmamış doktora tezi. ABD: Indiana University, Department of Counseling Psychology.
- Kane, K. L. (2008). An examination into the temporal patterning of emotions, cognitions, and coping strategies in instrumental performers. Yayınlanmamış doktora tezi. ABD: Florida State University, College of Education.
- Kee, J. (1993). Performance anxiety in violin playing. Yayınlanmamış doktora tezi. USA: University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Kenny, D. T. (2006). Music performance anxiety: Origins, phenomenology, assessment and treatment. *Context: A Journal of Music Research*.
- Kenny, D. T. & Osborne, M. S. (2006). Music performance anxiety: New insights from young musicians. *Advances in Cognitive Psychology*, Cilt 2, Sayı 2-3, 103-112.
- Kenny, T. A., Davis, P. & Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress among opera chorus anxiety and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders*, 18, 6, 757-777.
- Lang, A. (2000). The Schaffhorst-Anderson Method for the prevention and treatment of stage fright. *ISSTIP Journal*, Sayı 10, ed. Carola Grindea.
- Miller, T. A. (2004). Why did it sound better in the practice room? A guide to music performance anxiety and how to cope with it through journal writing.

- Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: Michigan State University, Department of Music.
- Neftel, K. A., Adler, R. H., Kappeli, L., Rossi, M., Dolder, M., Kaser, H. E., Brugesser, H. H. & Vorkaug, H. (1982). Stage fright in musicians: A new model illustrating the effects of beta blockers. *Psychosomatic Medicine*, Cilt 44, Sayı 5, Kasım 1982, 461-469.
- Radocy, R. E. & Boyle, J. D. (2003). *Psychological foundations of musical behavior*, Dördüncü basım. ABD: Charles C Thomas Publisher Ltd.
- Tamborrino, R. A. (2001). An examination of performance anxiety associated with solo performance of college-level music majors. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: Indiana University.
- Thurber, M. R. (2006). Effect of hearth-rate variability biofeedback training and emotional regulation on music performance anxiety in university students. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: University of North Teksas.
- Valentine, E. (2003). *Musical Performance, A Guide to understanding*. Ed. John Rink. 168-182. Londra: Cambridge University Press.
- Yoshie, M., Kud, K., Ohtsukie, T. (2008). Effects of psychological stress on state anxiety, electromyographic activity, and arpeggio performance in pianists. *Medical Problems of Artists*.

SUMMARY

Anxiety is a persisting, objectless, pathological, fear reaction (Harriman, 1970). It is recognized as a basic emotion to cope with danger. The degree of anxiety differs from restlessness to panic. If anxiety becomes an intensive, sustained or obstructs the normal life, it is a psychological disorder. Music performance anxiety has been defined by psychologist Paul Salmon as the experience of persisting, distressful apprehension about, and/or actual impairment of, performance skills in a public context, to a degree unwarranted given the individual's musical aptitude, training, and level of preparation (Valentine, 2003). Based on Barlow's emotion theory, in the case of young performers who are high in trait anxiety, who come from home environments in which expectations for excellence are high but support for achieving excellence is low, exposure to early and frequent evaluations and self-evaluations of their performances in a competitive environment may be sufficient to trigger the psychological, behavioral and cognitive responses characteristic of music performance anxiety (Kenny & Osborne, 2006).

The symptoms of music performance anxiety might be physiological, cognitive, psychological characteristics; prior performance experiences; the significant others in the audience (such as parents, friends, teachers); perfectionalism; fear to make a mistake; negative thoughts; risk of negative evaluation. The reaction of these symptoms may not be correlated. Particularly it is common to have psychological symptoms without either of the others (Valentine, 2003). Music performance anxiety affects performers regardless of age and experience level. It might be crucial for a teacher to identify the level and the reasons of the performance anxiety of their students to be able to increase the quality of the performance and arrange better practise environments for the students.

Kenny Music Performance Anxiety Inventory developed by Kenny in 2004 to include the assessment of underlying psychological vulnerabilities according to Balow's emotion mased theory of the aetiology of anxiety disorders, as well as pre-performance experiences, as a step in aiding the development of a more comprehensive conceptualisation of the condition and to provide a more appropriate focus for comprehensive treatments for performing artists suffering from performance anxiety (Kenny, 2009).

In the scope of the present study, Kenny Music Performance Anxiety Inventory was analyzed in terms of linguistic equivalence, validity and reliability. The aim of this study was to adopt the Music Performance Anxiety Inventory into Turkish culture. At first the Inventory was translated form English to Turkish by three experts. Field experts evaluated three different translations. All the evaluaitons were taken into consideration in development process of the single translation form. According to the evaluations of the experts one item was omitted because of the poor meaning in Turkish. Final draft of the Inventory was

re-translated into English and compared with the original text to ensure item validity.

After the translating process of the six-point Likert style inventory, it was administrated to 696 students who addent to Music Education Department in different universities to assess content and construct validity of the inventory. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Sampling Adequacy Value was found 0,93 and significance level of Barrlet's Sphericity Test to be .000 for the data obtained via the Inventory. Thus, the data obtained via the Inventory were concluded to be adequate for factor analysis.

After the validity and reliability studies of the Inventory, it is found that the adapted version of inventory has 25 items, which is justified in five factors. The five factors justified % 55,862 of the total variance change. At the end of the assesment of the Inventroy items covered by the same factor and the functions they mentioned, it was decided to name factor 1 as negative performance perception, factor 2 as psychological vulnerability, factor 3 as proximal somatic anxiety, factor 4 as controllability and factor 5 as physiological vulnerability.

The factors and the numbers of the items were differed form the original inventory. The 'generational transmission of anxiety' and 'parental emphaty' factors which consist items regarding parental environment, support, psychological history etc. from the original inventory were omitted because of the poor item-total test correlations. And some items were settled into different factors. These diversities were predicted to the differences of two countries regarding social, economical, cultural and geographical structure. During the constructing and naming process of the factors it was adhered to the original inventory and Barlow's emotion theory.

Cronbach Alpha internal consistency coefficient was calculated to be .895 and the item-total test correlations were founded between .336 and .651. These values have showed that the inventory was also reliable. In conclusion, Turkish version of Music Performance Anxiety Inventory was determined to be a reliable and valid measurement tool.